

मरणानु स्मृति भावना

Dhamma.Digital

-भिक्षु विवेकानन्द

मरणानु—स्मृति भावना

अनुवादक:—

भिक्षु विवेकानन्द महास्थविर
बौद्धसमकृत विहार
भक्तपुर

प्रकाशक:—

बुद्ध सम्बत् २५१९

विक्रम सम्बत् २०२३

मूल्य:— ११५०

प्रथम संस्करण १०००

थःगु छत्त्राचा खँ

२०२५ साल नं वर्षावास पूर्व ४ नं. भोजपुर टक्सार शाक्यमुनि विहारे यानागु जुल । वहे सालया पौख २८ गते थ्व मरणानु स्मृति भावना विष्णुद्धि मार्ग हिन्दि स्वया थुथे अनुवाद कोचाय्कागु जुल । सफू ला पाठक पिनि ल्हाते खः सफू तःपं मजु तर गेसु माकयं ला ।

सफू च्वे धुने वं प्रकाशया आशा लेखक तयेत मज्जी धैगु छु दु वथे जित नं प्रकाशया पिपासा जुया च्वन । च्वेगु धयागु अपोयाना मेपित स्वया थःत हे योगु शैलि ज्वं वनी । जित मरणानु स्मृति सफू ब्वना वले थाय्थातेयागु शब्दं नुगले टिक टिक मिकल । उकि थ्व छगु सफू रूपे हये धयागु अभिलासा नुगले घानातुं ज्वना जुया । सफू खः सीमागु लुमंकेगु संसारे गुजो गुजोपि ला सिना वना च्वन छू ? जिजक मसीगुला धका लुमंकेगु तह थ्व सफुति वाँलाक वयना तःगु दु । सफु बाबँ मखु छखं पति हे खः ।

मरणया ख्याल तोफिना च्वंगुलि हे लोके धन मत्ता, राज मत्ता, मान मत्ता, योवन मत्तां, अग्धकारे थुनां थुना च्वीका तःगु मचाया च्वंगु खः । धाथे हे थ्व सफुति धया तःथे हे कंसा कन्हे थौं अथवा थथे हे मरण ज्वीगु ला छुःधका छक जक पलपसाँ थे पुलुक पालक खःसानं स्वयात जक धर्मचेतना त्याग चेतना मवैज्जी अवश्य वेमा । थ्व हे आशां थ्व सफु

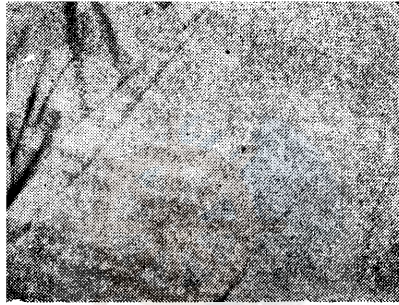
पीदनेगु अति आपुलु जुया च्चंगु ख वल्ल संयोग च्चुलात केहे मेजु हेरादेवी गुह्यसिया जन्म चैनपुर बजारे खः अबु जुद्धपति माँ चिनिमाया शाक्य खः । जुद्धपतिया काय् पिं प्यह्हा म्हाय्पिं स्वह्हा दुपिं मध्य दकले तधिह्हा धाय्का व कुले जन्म जुल, काय् म्हाय्पिनिगु नां थथे- जगत, त्रिलोक गोविन्द, टंक शाक्य, बालकुमारी, जयकुमारी, हेरादेवी स्वयम् । चैनपुर छगू हिमालया हवा मदिक कया च्चंगु च्चिगचागु पहाडया च्चकाय् देकातःगु बजार खः । हिमालय यचूस्ये च्चंगु स्वेदयानं सिचूगु हावा न्हावले फयानं धमिक हावा न्हावले मकगु थाय्खः अजोगु थास्ये च्चना नं छक निक दं दँ वित्ते जुया नापलापि भन्ते पिगु हावा कःगुलि श्रद्धा तया वया च्चह्हाके मेजु हेरादेवी खः फुकु तःकेपित विवाहाया बन्धन च्चिफानं थःत उगु स्वति पाय्न् ची मफेक स्वतन्त्र जीवन हना ब्रह्मचर्या पालन याना वया च्चह्हा छम्ह बाल ब्रह्मचारी उपासिकाया रूपे च्चना श्रद्धा तया च्चम्ह खः । व हे केहे मेजु हेरादेवी जिच्वनाथाय् भक्तपुर वया निन् प्यन् च्चवले धामिक खं खं केहे मेजुया सफू छगू प्रकाश याय्गु इच्छा प्रकट यात । अले जिगु मने वन छु सफू छापे याके । न्हो ने सं दुगु थ्व मरणानु-स्मृति हे ठीक ज्वीका धका मरणानु-स्मृति सफू छापे या धका धया ज्यू धका स्वीकार यात । के मेजुया धासा हयाय् हे चाल । तर कापिं कापिं हे तिति हानं छक स्वेमानि गनबाहाया बषिक उत्सवं सिवले बाखं पा कया वस्ये लि थःत थंहे मथंस्ये लास्ये ग्व तुका विल । उकि छगू ह्स्ताला । गन प्याहाँ वना नःनं वने म्वाल । अवले हे न्हिं छपाना निपा फुकु थें फोहर जुया च्चंगु आख सफा याना च्चेगु याना । बल्ल तल्लं च्चे सिवका । केहे मेजु हेरादेवीया इच्छानं थःगु इच्छा नं निता पुरे ज्वीगु समय न्होने वेका । थःहे काय्चा कमल शाक्य नं वयाच्चंगुलि स्मृति थायत मलावले च्चयागु आख गो ठीक वेठीक छक स्वःधका स्वके बिया द्व दंगु वया मिखा च्चंगु सच्चेयाना बिल । थुकथं फुथाय् तक सच्चे याना सफू पीडं वया च्चना सफूया रूपे वया च्चंगु मूख्य

के हेमेजु हेरादेवीया भद्रा खः । उर्कि हेरादेवीयात हादिक धन्यवाद छगू मात्र बीफगु विया च्वना । मरणानु स्मृति सफू ब्वना पाठकपिनि चित्तयात छुं कुशल जाप्रित हल धासा जित उलिहे संतोष दु । मे मे पिनि नं थथे धर्मदान याय्गु ग्वाहालि माला वन धासा फुथे कलम ज्वना ग्वाहालि याय्गु आशादु अबले छक लुमका विज्याहुं: दिसं । के हे हेरादेवी काठमाडौं वया छुं दिन उखे थुखे च्वना श्व वंगु आषाड, श्रावण निस्ये आश्वय भिगु मा धका कोसिबहाले पटाचारी अनागारीका या थाय् थाय् कया च्वना च्वंगु जुल । आतक नं अन हे तिनि पटाचारी गुरुमानं आपलं उपकार यागु दु धका उपकार गुण लुमका नुगलं निस्ये कृतज्ञता प्रकट यास्ये धन्य बाद छगू ज्ञापन यागु जुल ।

— भिक्षु विवेकानन्द

मुश्री हेरादेवी शाक्य

जन्म: बि. सं. १९८६ माघ

शुक्ल त्रयोदशी

मरणानु-स्मृति भावना

मरण अनुस्मृति = मरणानुस्मृति खः । मरण छगू भवे च्वनीर्पि प्राणिपिनी जीवितेन्द्रीयया उपच्छेद अर्थात् सिनावनीगु हे मरण खः । परन्तु अरहन्तेर्पि गुर्पि संसार चक्रया दुःखयात् नाशयाना विज्यार्पि खः । वस्पोलर्पिनु मरण समुच्छेद खः । अर्थात् हाकनं जन्म काय् स्वागु मरण खः । गुर्पि संस्कारया क्षण भंगुर तां मरण ज्वीर्पिखः अमिगु मरण क्षणिक मरण खः । तर बृक्षसित, न सित, आदि गुगु व्यवहारिक शब्द खः थुकियात् संवृत मरण धाइ थ्व केवल सम्मुति मात्र खः । थ्व अधि प्रेत मखु ।

थ्व गुगु अधिप्रेत खः व काल मरण अकाल मरण निगुर्लि खः । थुकि काल मरण धयागु पुण्य क्षयजुया ज्वीगु, आयु क्षय जुया ज्वीगु अथवा निगुर्लि क्षय जुया जुइगु यात धाइ ।

अकाल मरण कर्मोपच्छेदक कर्मज्वीगु यात धाइ । थ्वगुगु आयु-सन्तान (= आयु प्रभाव) या उत्पन्न ज्वीगु (आहारादि) सम्पत्ती विद्यमान बेक बेकं न प्रति सन्धिस उत्पन्न ज्वीकिगु कर्म विधान परिपक्क जुया मरण ज्वी थुकियात् पुण्यक्षय मरण धाइ । थ्व गुगु गति काल, आहार आदि सम्पत्तिया अभावं थौं कन्हे मन्तयेगु आयु सच्छिदं आयु फुना मरण ज्वी थ्व मरण आयु क्षय मरण खः ।

व दुषीमार कलाबुराजपिं थें पलखं हे जीवित जुया च्वनीगु थासं कुतकेगु समर्थ दुगु (= दृष्ट-धर्म-वेदनिय) कर्म तथा हतियायं (आत्माघात याना) मनूत सिना वनी थ्व अकाल मरण खः । थन न्हाकथं सिना वंसानं जीवितेन्द्रियया उपच्छेद धका हे धाइ । अतः जीवितेन्द्रियया उपच्छेद मरणयात लुमंकेगु हे मरणानु स्मृति खः ।

मरणानु स्मृति भावना याय्गु इच्छादुह्य (योगी) एकांते च्वना चित्तयात मे भेगु आलम्बन सालाकया मरण ज्वी जीवितेन्द्रियया उपच्छेद ज्वी, या मरण मरण धका ठीक ढंग मने तयेमा वेठीकं मने तये भूय् बेठीक मने तल धासा भावनाय् सफलता वइ मखु । न्हापां साधन याइम्हे सिनं थःत योम्ह प्रिय जातिया मरण अनुस्मरण याय्वले गथे जन्म ब्यूम्ह मांनं थम्हं व्वीका तःम्हं काय्या मरण लुमंकि वः शोक जक उत्पन्न ज्वीगु खः अथे हे ज्वी ।

हंनं अप्रियजन मयोपिनिगु मरण लुमंकि बले वैरी वैरीयागु मरण लुमंकिथे हर्ष उत्पन्न ज्वी । मध्यस्थया मरण लुमंकि वने सी वीपि गों तस्ये सी उना च्वनीथे जक ज्वी । थःत थमं थगु मरण लुमंकेगु वखते तरवार ज्वना वःम्ह व्याडा खनीथे वा मुं खनवं ग्याम्हमनूथे भय जक उत्पन्न जुया च्वनी ।

तर थ्व फुकं ज्वीगु स्मृति ज्ञान वैराग ज्ञान मगापित जक ज्वीगु खः । अथेनं न्हापालाक मरणानु स्मृति भावना याइम्हं गनं गिनं सिना च्वपि वा स्याना वां छवोया तपि सीपि प्राणिपित स्वया न्हापा अमिसं भोग याना च्वंगु सम्पति व आ अपिसिना च्वंगु अवस्था स्वया विचा याना स्मृति ज्ञान संबेग ज्ञान न्ह्योने हया जिनं छनू थथे हे मरण ज्वीतिनी धयागु मने तयेमा । थथे मने तःपि योगिपिसं ठीक तालं मने तःगु ज्वी थुकथं ठीक तालं मने तःपिनि निवरण* याकनं तना वनी मरण-आलम्बनया स्मृति याकन हे उ-पन्न ज्वी । कर्मस्थान उपचारादिनं प्राप्त

ज्वी तर गुलि गुलिसित धासा थुलियाना मगाना च्वने फु अले अमिसं
थुकथं विचा याय्मा ।

ध्व विचायाय्गु ढग च्याता दु । व थये-

(१) हिसक न्होने वथे (२) सम्पतिया विपति ज्वीथे
(३) उपसंहरण ज्वीथे (४) ध्व मनूतेगु निम्ति शरीर साधारण
ज्वीथे, (५) आयुया दुर्वलता ज्वी थे (६) अनिमित्ता (७) कालया
परिच्छेदता (८) क्षणिक स्वल्पता ।

थुकिया छुं बिस्तार :-

१ हिसक न्होने वथे ध्व खं गथे धासा गथे सुं छम्ह मनु
तरवार ज्वना छ्हा मनूया न्होने वया थौं जि छंगु छ्छो ध्यने
मध्योस्ये तोत्य मखु धका गःप ज्वं वथे थये योगीं जिगु मरण
न्होनेसं दु तापा मज्जु धका मरणया अनुस्मरण यायेमा । छाब् धासा
मरण जन्मया नाप नापंतुं ज्वना वःगु दु । जन्मया साथेतुं मरणनं लिस्ये
लिस्ये वया च्वंगु दु ।

अहिच्छत्रक-अर्थात् भूमिफोरक भूमिफोरक भूमि तःले म्हुया
छ्छो छ्छलं धू थाका भूमि प्याहां वइ । अथे हे प्राणिपिं नं जरा, मरण
यात जन्मया नाप नापं हे ज्वना वया च्वंगु दु । वयागु प्रति सन्धि
चिल्ल उःपन्नया अन्त हे जरा खः । गथे पर्वतया च्वकां कुतुं वःगु लोहं ब्वे
ध्यने वं धूधू ज्वीगु खः । अथे हे सम्पयुक्त स्कन्धया* नाप नापं छिन्न
भिन्न ज्वीगु ध्व मरण नं उत्पतिया नाप नापं हे वःगु खः । गन जन्मजुल
अन मरण अनिवार्य खः । मरण अधिप्रेत ध्व जन्मया साथे हे दु ।

उक्तिं ध्व सत्त्वापिं जन्मया साथसाथे जन्मया समये निस्ये
गथे पूर्वलुया वःगु सूर्य अस्त ज्वीगु पाखे वना च्वन व सूर्य वना च्वंगु
थासं भति चानं ल्याहां वइमखु । गथे तेज न्ह्याना च्वंगु लखे न्ह्याधि

*वेदना, संज्ञा, संस्कार ध्व स्कन्धया नापं ।

जागु वस्तु नं च्वीकाहे यंकि गनं भति चानं त क्यना च्वनीमखु ।
यथे हे ध्व सत्वपिनं गनं हेनं भति चाहे मदयूस्ये मरण पाखे वना
च्वनी । उकि धागु-

यमकरन्ति पठमं गण्भे वसति मानवो ।

अव्भूट्टितो व सो यति स गच्छं न निवत्तति ॥

थन छनू चान्हे ★न्हापां प्राणिपिं गर्भे च्चंवइ अले उह्य सत्व
प्याहां वःगु सुपाय् थें घुसुं न्ह्याना वना हे च्वनी । दी मखु ।

थुकथं हे वनाच्वनी गर्भि सतप्तजुया खुसिया लः सुथें लखं व
फसं कया सिमां फल कुतुंवथें, मुगलं दाय्या चाथल तज्याथें, सुर्यया
तेजं खेवं घास्ये लःविन्दु सुना वथें हे मरण नं न्ह्यानेसं उकि धागु

अच्चन्ति अहोरत्ता जीवितं उपरुक्कति ।

आयु खियति मद्या नं क्कन्नदिनं व ओरकं ॥

चान्हि फुना वना च्वन जीवन नं दिती जुजुं वना च्वन गथे
चिचि धंगु खुसीया ल सुना वना च्वंगु खः । अथे हे प्राणिपिनि
आयु नं फुना वना च्वन ।

फलानमिव पक्कानं पातो पपततो भयं ।

एवं जातान मच्चानं निच्चं मरणतो भयं ॥

गथे पाके जूगु फल हाया कुतुं वैगु भये दयाच्वनी अथे हे जन्म जुपि
प्राणिपिनि मरणया भये न्हिथं दया हे च्वनी ।

यथापि कुम्भकारस कतं मत्तिक भाजनं ।

खुदुकञ्च महन्तञ्च यं पक्कं यञ्च आमकं ॥

सत्त्वं भेदनपरियन्तं एवं मच्चान जीवितं ।

गथे कुम्हातस्ये दयेकातःगु चाणल तःगोगु वा ची गःगु दुगु वा कचिगु व

* अधिकांश प्राणिपिं चान्हे हे प्रतिसन्धि कावनी उकि थन चान्हे धागु खः ।

फुक्कं छनू छक्कं त मज्जास्ये च्वनी मखु । अथे हे श्व प्राणिपि नं छनू सिना मवस्ये तोत्ति मखु ।

उस्सावो व तिणग्गमिह सुरियस्सुग्गमनं पति ।

एवमायु मनुस्सानं मा मं अम्म निवारय ॥

गथे सूर्य उदये जुये वं धाय् च्वकाय् च्वंगु जल विन्दु मदयावनीगु खः । अथे हे श्व मनुत्तयेगु आयु नं फुना वना च्वनी, मां उक्कि जित पने मते [जातक]

तरवार ज्वना वम्ह चण्डाल समान उत्पत्तिया नाप वम्ह श्व मरण खः । गःपत्ते तरवार दिक्कवःम्ह चण्डाल समानं श्व मृत्युं श्व जीवन यात हरण याना हे तोत्ति श्व जीवन हरण मयायुक्कं श्व गनं दी मखु । श्व उत्पत्तिया नाप नापं हे वःह मरण खः धक्का मरणया अनुस्मरण याय्मा । थनतक हिंसक सम्बन्धित अनुस्मरण ढंग जुल ।

२ सम्पति-विपति ज्वी थे श्व सम्पति अवने तक शोभा दया च्वनी । गवले तकं विपति लिना वै मखु । अन्यागु सम्पति मुयां मदु गुकि विपति यात पने फुगु ।

सकलं मेदनि भुत्वा दत्त्वा कोटिसतं सुखी ।

अण्डहा मलकमन्तःस अते इस्सरतं गतो ॥

ते ने व देह बन्धेन पुञ्जमिह खय्सागतो ।

मरणाभिमुखो सोपि असोको सोकमागतो ॥

सम्पूर्ण पृथ्वीया अधिकारी गुम्ह खः हानं सलंस करोड धन दान विद्या तिनि संतोष जुम्ह लिपा उम्ह अशोक महाराज यात अन्ते अम्ब बाग जक दान वीगु तरुं थय्क वन । छुया पुण्य क्षय जुया वस्येलि उगु हे शरीरे मरण अवस्थाय् अशोकयात शोक प्राप्त जुल ।

श्व खँ दिव्य व दाने थथे वयाच्वंगु खः । अशोक महाराज बुढा जुल वं गुगु लुंया देमा तथा नैगु खः । उगु देमानं भिक्षु संवर्षित धक्का

कुक्कुटारामे बीके छ्वत अवले वया छे मचा सपदीकुमार युवराज जुया च्वंगु खः । व नापं सहा याना आमथ्य = मन्त्रीगणपिसं अशोक महाराजयात वह्यागु देभा विल अशोक महाराजं उगुनं कुक्कुटारामे हे वीके छ्वत अन लिपा नं यागु यात, वन बिहारे बिके छ्वत । अन लिपा चायागु जुल वन बिल अन लिपा वाषयात धका अम्ब वाग बिल थ्व नं जिगु अन्तिम दान खः धका वन कुक्कुटारामे हे विया छ्वत अन अम्ब दान कया बिज्याम्ह संघस्थबिरं धाल—आवुस । थ्व संवेग प्राप्त याय्त प्रयाप्त खः थुजोगु प्रकारया दु ख मेपिनिगु खना सुयाजक मने संवेग प्राप्त मज्जी ?

त्यागजुरा नरेन्द्रोमौ अशोक मोर्यं कुञ्जरः ;

जम्बुद्वीपेश्वरां भुत्वा जातोर्धामलकेश्वरः ॥

हानं दयाचक्रं आरोग्या रोग वइगु ई तक खः । सारा ल्याय्म्हत् वुढापनया ई तक खः । साराजीवन मृत्यु वइगु ई तक खः । सारालोक जन्म ज्वीगुलि लाना च्वन सकने वुढा ज्वीगु, रोगी ज्वीक, मरण ज्वीगु चक्रे खः । उकि थये धागु—

यथापि सेला विपुला नभं आहृच्च पञ्चता ।

समन्ता अनुपरियेय्युं निप्पोथेन्ता चतुर्विदसा ॥

एवं जरा च मच्चु चं अधिवन्तति पाणिनी ।

गथे सिलामय महान पर्वतं प्यख्ये प्यंगु दिशाय् चर्षितं चूर्णं विचूर्णं याना आकाशे हे चाचाहिला च्चरी थये वुढापा व मृत्युं प्राणिपित धवस विध्वंस याना च्वन ।

खन्तियो ब्राह्मणो वेस्से चण्डालपुक्कुसे ।

न किञ्चि पत्तिवज्जेत्ति सब्बमेव भिमददति ।

क्षत्री, ब्राह्मण, वैश्य, शुद्र [चण्डाल] = न्ह्याम्ह हे जूसां मृत्युं स्वयातन तोति मखु सकसितं हे न्ह्या धू धू याइ ।

न तत्य हस्थीनं भूमि न रथानं न पत्तिया ।

न चापि मन्त युद्धेन सवका जेतुं धनेन वा ॥

व किसियात थाय् मद्दु न व रथयात थाय् दु । न न्यासि ज्वीपित न

मन्त्र युद्धयाद्द्विपित अथवा न धन हे व मृत्यूयात त्याके फंगु खः । सुना नं हे मृत्यूयात त्याके फडगु मखु ।

थुकथं जीवन-सम्पति, मरण विपति तिनि अन्त ज्वीगु धैगु बिचा याना सम्पतिया विपति पाखेनं मरणया अनुस्मरण याय् सयेकेमा ।

३ उपसंहरण मेपिनि लिस्ये लिस्ये थःगु मरण नं खंके । थन न्हेता प्रकारं उपसंहरण मरण ज्वीगु अनुस्मरण याये । यथा, १ यशया महत्व, २, पुण्यया महत्व । ३, वलया महत्व, ४, ऋद्धिया महत्व, ५ प्रज्ञाया महत्व, ६, प्रत्यक बुद्धया तथा सम्यक सम्बुद्धया महत्व ।

१- यशया महत्व

१ महा यश, महापरिवार, धन, अन्न सम्पन्नहा महा सम्मन्त मान्धाता महामुदर्शन दृढ नेमि. निमि आदि थुजोपितन कालं भय मकास्ये मग्यास्ये वया यंकल धास्येलि छु क्रिये जापिनिगु छेने जकं काल न्हु मवैला धका ?

महायसा राजवरा महासम्मत्त आदयो ।

तेपि मद्य वसं पत्ता मादिसेसु का कथा ॥

महान यश दुःह महाम्मतर्पिं श्रेष्ठपि दु । अपि नं मृत्युया वशेलाना वन अले जिये जाम्ह ब्यक्तिया खँ ल्हाय्गु हे छु ?

२- पुण्यया महत्व

जोतियो, जटिलो, उगो मेण्डको अथ पुण्णको ।

एते चञ्जे च ये लोके महा पुञ्जति विस्सुता ॥

सञ्जे मरणमापन्ना मादिसे कथा वका ? जोतिय, जटिल, उग मेण्डक, पूर्णक, व अले हतं मे मेपि पुण्यवानपि प्रसिद्धपि अपि नं फुकं सिना वने धुकल धास्येलि जिथि जाम्ह मनूया खंल्हाय्गु हे छु ?

३- वलया महत्व

बासुदेवी बलदेवो भीमसेनो युधिष्ठिलो

चाणूरो यो महामल्लो अन्तकस्स वसं गता ॥

वासुदेव, बलदेव, भिमसेन, युद्धिष्ठिर, मे मेपि आपालं बलवान पहलवानपि
अपि फुकं मस्थुया वशे वन ।

एवं थामवलपेता इति लोकम्ह विस्सुता ।

एतेपि मरण याता मादिसेसु कथा वका ? ॥

थुगु प्रकारं वलवानपि गुपि लोके प्रसिद्धपि खः । अपि फुकं मरण हे जुया
वन धास्ये लि अले जिपिथे जाम्ह ब्यक्तिया खं हे छु ?

थुकथं वलया महत्व दुपि हे नं विनास जुया वन धका खंका
मरणया अनुस्मरण यायेगु ।

४- ऋद्धिया महत्व

पादगुटुकमत्तेन वैजयन्तमकम्पति !

यो नामिद्धिमत्तं सेट्टो दुतियो अगसावको ॥

सोपि मच्चुमुखं घोर भिगो सीह मुखं विय ।

पविट्टो सह इद्धीहि मादिसेसु कथावका ॥

गुम्हे सिनं तुतिया म्हालापति चां हेन वैजयन्त प्रसादयात भखाय्-ब्बेका
बिल गुम्ह ऋद्धिने श्रेष्ठम्ह खः । उम्ह द्वीतिय भावक महामौद्गलायन
स्थविर नं ऋद्धिलिस्थे हे मूग सिंहया म्हुस्वी ला थे म्-यूया म्हुस्वी लावन
धास्ये लि जिपिथे जाम्हेसिगु खं ल्हाय्गु हे छु ? थुकथं ऋद्धि वानपिनिगु
मरण लुमंकांनं मरणया अनुस्मरण याय्गु याय्मा ।

५- प्रज्ञाया महत्व

लोक नाथं ठपेस्वान ये चञ्जे अत्थि पाणिनो ।

पञ्जाय सारिपुत्तस्स कलं नाग्घति सोलसि ॥

एवं नाम महापञ्जो पठमो अगसावको ।

मरणस्स वसपत्तो मादिसेसु कथा व का ॥

लोक नाथ भगवान बुद्ध तोता मे मेपि गुपि प्रज्ञा वान धापि खः । अपि
सारिपुत्रया किङ्गु भागे छ्गु भागन मध्यो थुजोम्ह महा प्रज्ञा वानम्ह

सारिपुत्र हेन मरणया बशे लावन धास्येलि जिथिं जाहाया खँ ल्हाय्गु हे छु ? थुकथं प्रज्ञावानया मरण खंकान मरणया अनुस्मरण याय्गु याय्मा ।

६- प्रत्येक बुद्धया विषय कया

प्रत्येक बुद्ध गुम्ह थःगु ज्ञान बियं बलं फुक बभेश शत्रुवन्त मर्कन याना प्रत्येक बोधिज्ञान प्राप्त याना गैडाया न्यकू समान याकचा विचरुण याना स्वयम्भू स्वयंम ज्ञान प्राप्त याना विज्याकम्ह खः वस्पोल हेन मरण जुया वन धास्येलि जिथिंजाम्ह सिया खंल्हाय्मु हे छु ?

तं तं निमित्तमागम्म वी मंसन्ता महेसयो ।
सयम्भू जाणतेजेन ये पत्ता आसवक्खय ॥
एक चरियातिवासेन खङ्गसिङ्ग समूपमा ।
तेपि नातिगता मच्चं मादिसेसु कथा वका ॥

उगु उगु कारण कया मिमास याना स्वयम्भू ज्ञानया तेजं आश्रव क्षयजुया निर्वाण प्राप्त हुंयाना गैडाया न्येकूथें याकचा विचरण याइम्ह एकान्त आसन याना विज्याइम्ह प्रत्येक बुद्ध हे नं मूयु यात चीका छ्वे मफुत धास्येलि जिथिं जाम्हे सीगु खं ल्हाय्गु हे छु ? थुकथं प्रत्येक बुद्धपिनि मरण सम्बन्धि हयानं मरणया अनुस्मरण यायेगु याय्मा ।

७- सम्यक सम्बुद्धया विषय कया

वस्पोल भगवान च्येगू वप्रञ्जन युक्तम्ह स्वीनीता महापुरुष लक्षण चित्रित याना तःह्य परिशुद्धह्य शीलस्कन्ध आदि गुण रत्न बुक्तह्य धर्म शरीरह्य यश पुण्य स्थाम ऋद्धि प्रज्ञा आदि महानताय पार जुया विज्याकह्य वस्पोल नं लखं महा अग्नि शान्त याना बीथे मरण रूपी वृष्टि छक चल हे शान्त याना बिल ।

एवं महानु भावस्स यं नामेतं महेसिनो ।

न भयेन न लज्जाय मरण व समागतं ॥

निलज्जं वीतसारज्जं सव्वसत्ताभिमद्दं ।

तयिदं मादिसं सत्तं कथं नभि भविस्सति ॥

थुकथं महानु भाव द्रुह्य महर्षि यात नं थ्व मद्धा मजुह्वा, मग्ग्याह्य फुक प्राणिपित अभिमर्दनं षाड्ह्य मरण, भय लज्या मद्दुह्य थःगु वशे काय्त लिफ मस्वह्ये सिनं जित थाइगु खं धाय्गु हे छु ?

थुकथं सभ्यक सम्बुद्ध न्होने हया नं मरण अनु स्मरण याय्गु । वस्पोल थुगु थुगु प्रकारं महा यश आदि युक्तह्य हेनं मेपि समान मरणया म्हुःवी लाना वन जिनं अथे हे रणया ल्हाति भलाभ्ये तोति मखु धका लुमंकेगु मरणानु स्मृति खः ।

थ्व शरीर ंस्यां नितिसाधारण

थ्व शरीर सकसिया निर्ति साधारण खः । छाया धासा ? थ्व शरीरं अस्ती, कृमि, की तस्ये बाय् च्वना च्वगु दु । छवी च्वनीपि कीतस्ये छवीयात हे । नया च्वनी । छयंगुलि च्वनिपि कीतस्ये छयंगु हे नया च्वनी । लाय् च्वनीपि कीवस्ये ला हे नया च्वनी । नसाय् च्वनीपि कीतस्ये नसा हे नया च्वनी, वत्रे च्वे च्वनीपि की तस्ये व्वे हे नया च्वनी । स्योत्ते च्वनीपि कीतस्ये स्योहे नया च्वनी । थ्व शरीरे कीत गन गन जन्म जुल अन अन हे च्वना जीविका याना च्वनी । अमिसं अन हे फारा च्वनी, अनहे पीसाव याइ । थ्व शरीर अमिगु निर्मिति प्रशुति गृह खः ग्लानशाला (= अस्पताल न खः । अज्ज स्मशा नं ख । हानं अमिगु निमित्त फारापिसाव याय्गु वःविनं खः । थ्व शरीर कीतेगु हे प्रकोप मरण प्राप्त च्वीगु खः । गथेकि अस्ती कृमि आदि सन्नंसं जातया कीतेगु पाखे दुने, सर्प वृक्ष आदि द्वारा पिने मरण प्राणुज्जी । उकिं थ्व शरीर सकलया निर्मित साधारण खः ।

गये प्यका लॅमा दध्वी (द्ववाते) तया तःगु चिन्ह व चिन्हयात

प्यखे क्केका हःगु वाण वद्धि भाला लोहं आदि वया कः वं अये हे ध्व शरीरं नं दया च्वंक उपद्रवं कः वद्ध । अले व उपद्रव यात चीके मफुत कि मरण प्रापृज्वी । उकि भगवानं आज्ञा जुया बिज्यातः भिक्षुपि ! थन भिक्षुपिसं न्हि वनी चावई अवलेनं थये विचा याय्मा । जिगु मरणया आपालं कारणत दु । यदि जित सर्पं विक्ष गोज आदि आदि जन्तु तस्ये न्यात धासा जि मृत्यू मज्जी मखु । अपि जिगु निर्मित विघ्न कारक खः । जि गनं च्वदला गोतु वन धासां अथवा जिगु पित्त प्रकोप जूसां, कफ प्रकोप जूसां शशस्त्रकवात * फुपित्त जूसां जि मृत्यू ज्वीफु थुपिनं जिगु निर्मिति विघ्नकारक खः । उकि ध्व शरीर सकलया निर्मित साधारण ख । थुकथनं मरणया अनुस्मरण यायेगु याय्मा ।

५ आयुया दुर्बलता ध्व आयु दुर्बलता खः । प्राणिपिनि जीवन श्वास प्रश्वास (सास-दुकाय्गु व पिछ्वेगु) ईय्यापथ, चिक्क तान्व, महाभूत [= पृथ्वी, जल, अग्नि बायुः आहारे निर्भर खः ध्व (आयु) श्वास-प्रश्वास समानतां प्राप्तयाना चले जुया च्वंगु खः । श्वास दुकायागु बायु पिने थयेवं हानं दुने वने मबीवं दुने वंगु बायु पिने प्याहां वे मबीवं हे सिना बने फु । हानं प्यंगु ईय्यापथेन समानता प्राप्तयाना चले जुया च्वन ।

गन गनं आंधिवयेवनं आंधिलाना मनूत सीना वं गनं गर्मि लाना सिना वंसा गनं चिक्क पुका सिना वना च्वन । महा भूते पृथ्वी धातु अथवा जल धातु थुकि छं छगू कुपित जुलधाये वं नं बलवानम्ह पुरूष नं अतिसार आदि रोग कया शरीर डाहा ज्वीका सिनावना च्वन । कवलिकार आहार (जा) प्यप्पे कया नइपिनं ठीक समय आहार चूम--

* मृत्यूया समये शस्त्र प्रहारयाथे अङ्ग प्रत्यङ्ग फुकं या ज्वर नी छिन्न भिन्न ज्वीका बीगुवायुयात शस्त्रकवात धाई

लौनी सिना वसा च्वन । थुकथं आयुया दुर्बलतां मरण जुयावना च्वन
धैगुंसीका मरणानु स्मृतिया भावना याय्गु यायेमा ।

अनिमित्त सीगु दिन निश्चित मजु धैगु अर्थ खः छायाधासा—

जीवितं व्याधि कालो च देह निक्खेपनं गति ।

पञ्चेतं जीवलोकस्मी अनिमित्तान जायेरे ।

जीवन, रोग, काल, शरीरया त्याग व गति, थ्व न्याता जीवलोकै
अनिमित्त ख ।

थ्व जीवन थुलितक म्वाय्गु खः अनं उखे म्वाय् मंत धका
निश्चित मजुगुलि अनिश्चित खः । कलल गर्भ धारणं निस्ये कया छगू
सप्तातक कलल रूप ज्वी कलल समयेन प्राणिपिनि मृत्यु ज्वी । अबुंद
पेशी, घन मास, लच्छि, निला, स्वला, प्यला न्याला फ़िलाया समयेन
कया ब्वी त्यंगु समयेन अनलिपा सच्छि दया दुने पिने न्हावले नं सिना
वने फु ।

व्याधि—नून थुगु हे रोगं सिना वनी मेगु रोगं सी मखु
धका थये निश्चित मदुगु जुया अनिमित्त खः । गथे कि प्राणिपि मिखाया
रोगं नं सिना वं न्हाय्या रोगं नं सिना वं उकि अनिमित्त खः ।

काल—समय, सत्त्वपि थुगु इले हे सी मे मेगु इले सी मखु धयागु
निश्चित मजुगुलि अनिमित्त खः गुलि सुथे हे न सिना वं गुलि न्हिने नं
सिना वं गुलि बहि नं सिना वं ।

शरीर त्याग याना प्राण हत्या साइपिनि नं थन हे च्वना प्राण
हत्या याय् धयागु निश्चित मजुगुलि अनिमित्त खः । गुलि गामे दुने च्वपि
गामं पिने वना सिना च्वनी गामं पिने च्वपि गामे दुने वया सिना च्वनी
लखे च्वपि प्राणिपि लखे पिने वना सिना च्वनी हानं भूमि च्वपि प्राणिपि
लखे वना सिना च्वनी धका थन थगु बुद्धि चाथे फको उधाहरण ह्या
व्याख्या याये ज्यु ।

गति गतिनं थन च्यूत जुया थन हे उत्पन्न ज्वी धयागु निश्चित मद्दु उकि अनिमित्त खः । देव लोकं च्यूत जुया मनुष्य लोके उत्पन्न ज्वी, मनुष्य लोकं च्यूत जुया देव लोके उत्पन्न ज्वी, गथे कोल [यन्त्रे] तया तःह्य ब्दं हँ चा चा हिला च्वनीगु खः अथे हे थ्व सत्त्वपि नं खः । गति न्यागू दु* व न्यागू गतिं गवले* गन गवले* गन लाना चा चाहिला च्वनी । थुकथं अनिमित्त गतिया कारण न्ह्योने हया नं मरणया अनुस्मरण यायेमा ।

७. कालपरिच्छेदं मनुष्य जीवनया आयु थुगु समय अल्प खः । आपालं आपा म्वाह्य सच्छि दँ खः । उकि भगवान थथे आज्ञा जुंया बिज्यात भिक्षुपि ! मनु तयेगु आयु तच्चतं अल्प जुया वल याकन याकनं हे परलोक ज्वी माल । उकि याकन परलोक वने मागु कारणं हथा नं भिंनुं ज्या यायेमा ब्रह्म चर्याया पालन या जन्म जुपि सुनं अमर मजू ।

अप्पमागु मनुस्सानं हीलेय्य नं सुपोरिसो ।

चरेय्यादित्त सीसो नत्थि मच्चुस्सना गमो ॥

मनुष्यपिनि आयु भतिचा खः सत्पुरुषपिसं थुकिया इज्जत मटे मते छोया च्वंगु छुद्यो समान थ्वीकि छाया धासा मृत्यु मवस्ये* तोति मखु ।

भिक्षुपि ! न्हँपा अतीतं अरक धयाह्य शास्ता धर्म उपदेश बिया वन, न्हेगु उपमा अलंकृत सम्पूर्ण सूत्रया व्याख्या याय्मा । थ्व खं सीकेत अंगुतार निकाये स्वेगुया *

भिक्षुपि ! गुह्म भिक्षु मरणानु स्मृति भावना याइ वं थुक थनं भावना यायेगु उच्चि जु जित थ्व भिज्वीकि जि चच्छिन्हिच्छि म्वाये जि भगवानया शासन (= उपदेश) यात मनेतया च्वने फत धासा जि आपलँ याना । भिक्षुपि ! भिक्षु थुकथं लुमंका थ्व मरणानु स्मृतिया भावना याइ कि जि छनू जक म्वाना भगवानया उददेश मने

*देव, मनुष्य, तिर्यक, प्रेत नर्क,

* अंगुतर निकाये ७.७.००.

तय फत धासा आपालं याना । भिक्षुपि ! भिक्षुं थुकथं नं मरणानु-
 स्मृतया भावना याइ जि भोजनया समयतकं भवाना भगवानया
 उपदेश यात मने तये फत धासा आपालं याना । भिक्षुपि !
 भिक्षुं थुकथं मरणानु स्मृतिया भावना याइ जि भोजनयाना
 या समय तक भवाना भगवानया उपदेश यात मने तये फत धासा
 आपालं याना । भिक्षुपि भिक्षुं थुकथं न मरणानु स्मृतया भावना
 याइ जि जानयेबले जाप्ये प्यप्ये न्याप्ये म्हययाह्या घुतुकेगु ई तक
 जक भवाना भगवानया उपदेश मने तये फत धासा जिआपालं याना ।
 तर भिक्षुपि ! जि अपि भिक्षुपित प्रमाद सहित विहार यापि धाय गुपि
 जाप्ये प्यप्ये न्याप्ये धुतुकेगु ईतिक भवाना भगवानया उपदेश मने ते फःसा
 आपालं यानाधका आश्रव क्षयया निमित्त मरणानु स्मृतिया भावना याई ।

भिक्षुपि ! भिक्षुपिस थुकथं मरणानु स्मृतया भावना याइ
 जि थुलितक जक भवाना चवंसा तच्चवंतं जिल जि जाप्ये छप्ये सावाकया
 नया चवनेगु ईतक भवाना भगवानया उपदेश मने तया चवने फत
 धासा जि आपालं याना । भिक्षुपि भिक्षुपिसं थुकथं नं मरणानु स्मृतया
 भावना याइ जि उलि तक भवासा तच्चवंतं भिन जि सास ह्लाना सास
 इत पित छेगु इतक भवाना भगवानया उपदेश मने तया चवने फत
 धासा जि आपालं भि याना ।

भिक्षुपि । भिक्षुपिसं थुकथं विचायात धासा हे जक जि अप्रमादि
 पूर्वक विहारयापि धाय गुपि आश्रव क्षयया निमित्त मरणानु स्मृति भावना
 तिक्षण तालं यापि ज्वी थुकथं जाप्ये प्यप्ये न्याप्ये नयगु ई तकं भरोसा
 काय योग्य मज्जुगु जीवन अल्प काल खः धका जीवनया परिच्छेद हया
 मरणानु स्मृतिया-भावना यायेगु यायेमा ।

८. क्षणिक स्वल्पतां परमार्थतः प्राणिया जीवनं छगु चित्तया
 प्रवृत्ति मात्र खः । गथे रथया घःचा छगु नेमिया भागं हे चुया वनी दीवने

नं छगू नेमिया आधारे द्यूवनी थथे हे प्राणिया जीवन नं छगू चित्त क्षण हे खः चित्तया निरोध ज्वी वं प्राणिया जीवन नं निरोध जुवनी ।

अतीत चित्त क्षणे जीवित खः आयागु चित्त क्षणे जीवित मखु । हंगं थन लिपा नं जीवित ज्वी मखु । भविष्यया चित्त क्षणे जीवित मजू । आनं जीवित ज्वी मखु तर लिपा जीवित ज्वी । वर्तमान चित्तया क्षण जीवित मजू थुगु समय जीवित खः । बरू थगं उखे जीवित ज्वी मखु ।

जीवितं अत्तभावो च सुख दुःखा च केवला ।

एकचित्तं समायुत्ता लहसी वत्तते खणो ॥

जीवन शरीर सुख दुःख छगू चित्तया नापं अत्यन्त लघु क्षण खः ।

ये निरूद्धा मरन्तस्स तिट्ठमानस्स वा इध ।

सब्बेपि सदिसा खंधा गता अप्पटि सन्धिया ॥

मरण जुया या जीवितजुयां व्यक्तिा गुगु स्कन्ध निरोध जुगु खः प्रति सन्धि रहित जुगु खः । व फुक स्कन्ध समान खः ।

अनिश्वतेन न जातो पच्चुप्पन्नेन जीवति ।

चित्त भङ्गा मतो लोके पञ्जाति परमत्थिया ॥

अनुष्पन्न चित्तं उत्पन्न ज्वी मखु वर्तमान हे जीवित जुया च्वनी चित्तया भवङ्ग ज्वीवं लोकन विनास जुया व नी परमार्थ प्रज्ञापति मात्र दया च्वनी थुगु प्रकारं क्षणिक ताया मरण अनुस्मरण यायेगु याय्मा ।

थुकथं च्याता प्रकारया अनुस्मरण याय्गुलि छगूतं छगूलि अनुस्मरण याना हरबखत मरण चित्ते तयेवं चित्त एकाय जुया व वया च्वनी मरणालम्बण यात चित्तं ज्वं वनी । थुखे निवरण तनावना च्वनी ध्यानया अङ्ग उत्पन्न जुया बै आलम्बन या स्वभाव चित्तं सँवेग उत्पन्न याना है, अने अर्पणयात प्राप्त याय् मफुसां उपचार प्राप्त ज्वी उपाचार ध्यान प्राप्त जुजुं क्रमश लोकोत्तर ध्यान द्वीतिय-चतुर्थ आरूप ध्यान स्वभाव

धर्मन भावना विशेष अर्पण प्राप्त ज्वी विशुद्धि भावना या क्रमश लोकोत्तर अर्पणयात प्राप्त याइ आलम्बन या अतिक्रमया भावना आरुध्यात । अन अर्पणा जुगु ध्यान आलम्बन सम्मति क्रमण मात्र ज्वी । किन्तु थन निगुलि मद्रु । उकि ध्यान उतवार प्राप्त जुहे ज्वी । थय मरणानु-स्मृतिया बलं उत्पन्न जुगुलि मरणानु स्मृति हे धाइ

थुगु प्रकार सदा सर्वदा मरणानु-स्मृति रतेजुया च्वंहा भिक्षु सर्वदा अत्रमत जुइ । सर्व भये अनभिरति संज्ञा प्राप्त याना जीवित जुया च्वनेगु इच्छा मदया पापयात निन्दा याइहा ज्वी मुनेगुलि मलाइहा जुइ । परिष्कार कंजुस पन मद्रुहा जुइ । बयात अनित्य संज्ञाया अभ्यास ज्वी उकिता अनुसार दुःख संज्ञा अनात्म संज्ञान ज्वी । तर गुहा मरण संज्ञाया भावना मयाहा व्यक्ति आक काका हिंसक जन्तु खहाथे गये यस सर्व खुं चण्डाल तस्ये खयाना तये धुं कुम्ह प्राणिथे मरण अवस्थाय महा भये ज्वीका च्वनी समोह सहितहा ज्वी तर मरणया भावना बुहा मरण अवस्थाय निर्मय जुया मरण ज्वी । व यदि थुगु जन्मे निर्वाण प्राप्त याय मज्जुसा मरण लिपा अवश्यन सुगति प्राप्त ज्वी उकि धागु ।

तस्मा ह्ये अप्पमादं कथिरय सुमेधसो ।

एवं महानु भावाथो मरणस्सतिया सदा ॥

उकि थुगु प्रकारं महानु-भाव दुगु थुगु मरणानु-स्मृतिस पण्डितपि सदां अप्रमादि ज्वीगु सो ।

मरणानु स्मृति कोचाल

कर्म-विपाक

मनुत्स्ये' दुःख सुख सिया च्वंगु थःथःगु ज्यां खः थमँ यानागु ज्यायात हे कर्म धाङ्गु खः । गुलि कर्म आ यानागु जूसा गुलि कर्म न्हापा याना वःगु दैच्वनी । न्हापा याना वयागु कर्मयात पूर्वजन्मया कर्म धाङ्गु खः । कर्म तरह तरह या दःसां थन निथि न्ह्यथना च्वना । भिंगु व मभिंगु भिंगु परोपकार खःसा मभिंगु पर दुःख वीगुज्वी । भिंगु कर्म सुख विपाक दःसा मभिंगु लि दुःख हे वैगु खः ।

मभिंगु कर्म देख्यगु हेतु तृष्णा तथा अज्ञा नं खः इश्वरं मष्णु । इश्वरयात पायाना च्वनेगु मनुतेया तःधंगु भूल खः । भूल शुधार याय्गु मनुया मूख्य कर्तव्य खः । बुद्धे थन कर्म विपाक सम्बन्धि-क्यना बोधिराज कुमार यात उपदेश विया विज्यागु बाखँ छपू म्होने ह्या च्वना बाखँ थथे खः ।

अतानञ्चेति थ्व उपदेश शास्ता भेसकला वने बिहार याना विज्याना च्वंगु बखते बोधिराजकुमार या वारे आज्ञा जुया विज्यागु जुल ।

वं जुलसां पृथ्वीवि मे मेपिगु प्रासाद स्वया अलकगु असदिसगु आकाशे हे देका तःगुला धयाधे च्वंगु कोकनन्द धयागु प्रसाद छगू देके बिल । थ्व प्रासाद देके सिधस्थे लि व प्रसाद देकुह्य कःमि वाक्य न्यन- भो !

छँ छु थन्यागु प्रासाद मे मे थायूँ देव्य धुनला ? कित दकले न्हापां दयेकागु
 थन हे ? भो देव ! थ्व जिगु न्हापायागु ज्याः खः । जि थन न्ह्यो गनं
 मवेकानी । थ्व खं न्यना बोधिराजकुमारं मती तल । यदि थ्वं थ्वःथें
 जागु प्रासाद हानं मेमे थायनं देक वल धासा थ्व प्रासाद छुनं आश्रयं
 जनक ज्वी मखु । न थ्व प्रासादया मूल्यांक हे दइ । उकिं थ्व कालि-
 घर यात आहे स्याना छ्वेगु वा थ्वयागु ल्ला ध्यना मिखा ल्होया वीगु
 याय्मा । थथे मयात धासा थ्व हाकनं हाकनं मे मेगु बां बां लागु
 प्रासाद देक वनेफु ।

बोधिराजकुमारं थ्व खं थः विश्वासिम्ह थः हे प्राइविटि
 सचिवयात धाल । ।

सच्चिवं-मतीतल थ्व भिगु ज्या मखु । थ्व ला निश्रयन छम्ह
 अमूल्यम्ह कलाकारा यात फुकेगु खः । जिगुन्ह्योन्य थुजोपि कलाकार
 मक्वीमा धका व कमिया थाय् बना भो मित्र ! छं प्रासादया
 ज्या फुकं सिधेके धुनला धका न्यन ?

भो स्वामी ! धुन धका लिस बिल ।

वं धाल - राजकुमारं छन्त स्याय्गु विचा याना च्वन । उकिं
 छं थ वचे ज्वीगु स्वः ।

कःमि-स्वामी ! छिसं जित तच्चतं दया तथा मागुखँ न्यंक
 काल आजि थःत माकथं विचायाय् धका धया छ्वत ।

छनू बोधिराजकुमार कःमिया थाय् वया न्यो वल । भो मित्र !
 प्रासाद सिधलला ?

कःमि-राजकुमार थ्व प्रासाद आ थथे सिधै मखुनी दुने दुने
 याय् मागु ज्या आपलं दनिं ।

बोधिराजकुमारं छु छु ज्यासिमधनि ?

कःमि- देव ! वखं जिवा विन्ति याय् । आयात जित मामागु सामानतनी विया हति ।

बोधिराजकुमारं— आ छन्त छु छु सामानत माल ?

कःमि-राजकुमार गंगु भिभिगु सि मागुदु । वः सित वियाहति ।

बोधिराजकुमारं कःनि धा धागु सि फुकं छूया विल ।

कःमि— राजकुमार आथन तच्चतं मिहिनगु ज्याः याय् मागुदु उकि आ छि जि थाय् काय् मते वथे' मेपितनं छवया ह्ये मते । जित नयेगु जिमि जहानं हइ ।

बोधिराज कुमार नं वं धागु खं स्वीकार याना संतोष जुया च्वन । कःमि छगू कोथाय् च्वना वं सि माकथं तास्ये याना थः काय् म्हथाय् कलापि न्ह्यो'गु गरूडयान छगू दयेकल । कलाम्ह जा ज्वना वः बले धाल-छं छे' वना छे' वुं तःत धंगु बस्तुत ज्वनावने मजिकः फुकं मिया छव । ज्वने ज्यूगु लु' वःह ल्यंकाति । कलाम्हं अथे हे यात राजकुमारं नं कःमि गन नं प्याहाँ वने मफेक छे' छचा खेलं पाले पहरा तया तल । कःमि थमं देकागु पंक्षि यान सिधस्ये'लि कलाम्हेसित छ थौं छे' दनिगु बस्तु व मस्त फुक ब्वना थन वा । कलाम्हेसिन नं छे' वना फुक सम्पति प्वचिना फुक मस्त ज्वना वल । कःमि जानया जानये धुकुस्ये'लि परिवार फुक उकि च्व नः, भो देवा! छिकपिनि कःमि ब्यूस्युं वन धा धां क्वालं गरूड्या नं पित यंका हिमाल पर्वत स्वका ब्वेका थंकल । छथाय् हिमालय पर्वते जुना छिगु थाय् स्वया सहरछगु दयेका कट्टवाहान धयाम्ह जुजु जुया राज्य याना च्वन ।

कट्टवाहान वंस्येलि राजकुमारं छनू प्रासाद मङ्गलोत्सव याय धका शास्ता निमन्त्रणा यात । प्रासादे प्यता प्रकारया सुगन्ध भूला प्रथम स्वाथ निस्ये' बसा लाया सन्तानया आशिका यात । शास्ता बिज्यात ।

२०)

शास्ता बिज्याय् वं शास्तायात पञ्चाङ्गपूर्णं ज्वीक दण्डवत याना शास्ता
याक्के च्वंगु पात्र कया भन्ते ! भगवान ! द्वाहा बिज्याहुँ धका प्रार्थना
यात ।

शास्ता द्वाहाँ विमज्यास्ये लुखाय्न्तु दना आनन्द यागु ह्वाः
स्वत । स्यबिरं शास्तां मिखा ब्वःगु सीका राजकुमार आम काप लिका
शास्ता न्हुया बिज्याइ मखु । राजकुमारं काप लिकाल शास्ता द्वाहाँ
बिज्याना योग्य आशने फेतुना बिज्यात । बोधिराजकुमारं तथागत सहित
भिक्षु संघपित यागु खाद्य प्रदार्थं यथा योग्य दान याना छ्वे फेतुना बन्दना
याना थ थे विन्तियात । भन्ते जि छल्पोलया सेवक खः । जि छल्पोल याक्के
स्वक स्वक शरण वे धुन । न्हापांजि प्वाथे हे तिनि बले छक अन ल्याय्म्ह
चां बले छक हन बाँलाक ज्ञानं श्वीका छक थुकथं स्वंगु पतक शरण
वेधुन । भन्ते छन्पोलं छाया् जि लाया तयागु कापते न्हुया विमज्यानागु ?

भगवान-कुमार ! छं छु मती तया व काप लायागु ?
राजकुमारं-भन्ते ! जित काय् जूसौं म्हछाय् जूसौं सन्तान छम्ह दयेमा
धका आशिका याना व काप लाया तयागु खः ।

भगवानं- कुमार छंगु मनो भावना सीकाहे जि व कापते
मन्हुयागु खः ।

राजकुमार- भन्ते छाया् जित सन्तान दै मखुला ?

भगवान दै मखु राजकुमार ।

राजकुमार- भन्ते ! छाया् छुकारग ?

भगवान- राजकुमार न्हापा छ प्रमादि जुया मखुगु ज्या याना
वःगु कारण याना ।

राजकुमारं भन्ते गवले ?

भगवान— अतीत खं ह्या थथे आज्ञा जुल । न्हापा छगू समय
आपालं मनुत तगोगु द्वंगाय् च्वना समुद्रे वन । समुद्रया इध्वी थ्यनेवं

द्वंगा तज्यात । व द्वंगाय च्वंपि निह्मतिबु छगू सिपुति च्वना वना च्वन । बाकिरुफुकं मनुत समुद्रे लाना सित । इपि निह्म क्रमश छगू दीपे उतरे जुल । व दीपे धासा महा संघ सम्दूह पंक्षि त च्वना च्वंगु जुल । इमिसं अन मेगु नयेगु छुं मखन । प्वाथे पित्याना वल पंक्षितेगु स्वे वना खे कया हया मि छ्या नयेगु यात । अनलिपा पंक्षितेया मचात हया नयेगु यात । थुगु प्रकारं प्रथम अवस्थाय नं अप्रमादी ज्वी मफुत दुतिय अवस्थाय नं अप्रमादी ज्वी मफुत अन्तिम अवस्थाय नं अप्रमादी जुया होस दयेका संदाचारी ज्वीमफुत धका ।

शास्ता थुगु प्रकारं वयागु पूर्वकर्म हया थन थथे आज्ञा जुया विज्यात । कुमार यदि छ अवले छगू जक अवस्थास निह्मं अप्रमादी जुया सदाचारी जुया वःगु जूसा अवश्यनं छत्त छनू सन्तान दैगु खः । कुमार यदि थःत प्रेम जू धयागु जूसा स्वंगू कालं थःत आरक्षा याय्मा । यदि स्वंगू कालं मफुसा छगू समयला अवश्य याय् फेक्य मा । धका थथे आज्ञा जुया विज्यात ।

अतानञ्च पियं जञ्जा रक्खेय्यं नं सुरक्खित्तं ।

तिण्णं अञ्जं तरं यामं पटिज्जेय्यं पण्डितो ॥

यदि थःत प्रेम जू धयागु जूसा बाँलाक सुरक्षित या पण्डितपि रात्रिया स्वंगू याम मध्य छगू यामे जूसां जाग्रित जुया च्वनेमा ।

यामाति, शास्ता देशना कुशलम्ह जुया स्वंगू अवस्थाय छगू जक अवस्था जूसां धया विज्यागु खः । यदि थःत प्रेम जू धयागु जूसा थःत थमं आरक्षा याना तये मा । थन आरक्षा धका छे दकले तलेच्चे कोथा दयेका दुः कोथाय् तुं सकतां पुरे याना अथवा पुरे ज्वीका कोथाय् दुनेजक च्वना च्वं नेगु यात धागु मखु । प्रबजित्तु जुया, विहारे दुने गुफाय् दुने जक च्वना च्वंसा नं आरक्षा याना च्वंगु धका धाइ मखु ।

यन आरक्षाया माने गृहस्थपि जूसा वान पुण्य याना शीलादि गुण धर्मयात पालन याना च्वनेगु खः । प्रवर्जितपि जूसा वत्त पत्ति वत्त पुरे याना परियत्ति धर्मयात बाँलाक सयेका सीका आचरणं याना वनेगु यात हे थःत थमं रक्षा याना च्वंगु जुइ ।

यदि थुगु प्रकारया ज्यां रवंगु कालं याय् मफुसा छगू काल छगू समय जूसां अवश्य याये मा । गृहस्थपि न्हापां मचायागु अवस्थाय ह्यिता, लिपा ल्याय्हाया अवस्थाय् सन्तान लहिना समय फुना वंसा अनलिपा यागु अवस्थाय् याये फयेक्य मा । थुकथं स्वंगुलि छगू लि जक यासां नं व, थःत प्रेम याह् ज्वी । थ्व स्वंगु कालं अर्थात् स्वंगु यामे छगू यामे नं धर्म चेतना वयेका दान पुण्य छुं नं मयात धासा व थःत प्रेम याम्ह ज्वी मखु । व केवल अपाय्-दुर्गतिया लं जक चाय्कुभ् ज्वी ।

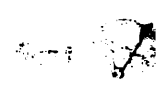
यदि प्रवर्जितपि नं न्हापा यागु अवस्थाप अध्येन सयक्य सीक्यगुलि लाना छुं याय् मफुसा लिपा यागु अवस्थाय् यायेमा । लिपानं साकच्छा = छल-कल याय्गु लि लाना फुना वंसा अन लिपा अवश्यन भ्रमण धर्म पालन याये मा । थुकथं जक याय् फत्त धासा नं व थःत आरक्षा याम्ह ज्वी । थुकथं छगू काले छगू यामे नं छुं भ्रमण धर्म पालन मयात धासा व थःत प्रेम याम्ह ज्वी मखु । न थःत आरक्षा याम्ह हे ज्वी । व केवल लिपा पश्चात्ताप कया च्वने याम्ह जक ज्वी । धका थुकथं धर्म देशना याना विज्यागु अवस्थाय वेधिराजकुमारं श्रोतापति फल प्राप्त याना कालः । थ्व धर्म देशना मेमेपित नं सार्थक हे जुवन ।

अस्तुः

7273 7104

Dhamma.Digital

लेखकया मेंमेगु सफू

प्रकाशित

१. लोक नीति
२. श्रामणेर त्रिनय
३. लोक-नीति पद्यमय
४. गृह-शिक्षा
५. उत्तरा
६. अनल लक्षण मुत्त
७. कुमारकश्यय माना
८. श्यामावती
९. बाल बौद्ध शिक्षा
१०. सामकुमार—
११. त्रिरत्न वन्दना व पूजा बिधि नेपाली भाषा
१२. मैत्री भावना
१३. महास्मृति प्रस्थान
१४. शाक्यकूलया क्षति
१५. मरणानु - स्मृति भावना ध्वला छिकपिमिगु ल्हाति हे जुल ।

आ थथे प्रकाश या प्रतिक्षा

नैठक्रम पारमि (तेमिय कुमार)

थाकू:- नेवाल डाइजेस्ट प्रेस

६/७७ पुरानो भन्सार, पाको